

3.9.2024

Savonlinnan kaupparikamariosaston ja Savonlinnan Yrittäjien kannanotto Savonlinnan keskussairaalan palveluiden säilyttämiseen

Sosiaali- ja terveysministeriön valmistelemissa luonnoksissa hallituksen esitykseksi ehdotetaan muutoksia ympärivuorokautista terveydenhuollon päivystystä sekä leikkaustoimintaa koskevaan sääntelyyn. Jatkossa kullakin hyvinvointialueella olisi yksi nimetyllä paikkakunnalla sijaitseva yliopistollinen sairaala tai keskussairaala, jossa on tarjolla monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystä. Tämän seurauksena monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystä ja siten ympärivuorokautista päivystystä edellyttävää leikkaustoimintaa ei voisi jatkossa järjestää Savonlinnassa.

Tällä muutoksella on merkittäviä vaikutuksia, jotka vaikuttavat välillisesti ja suoraan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin Savonlinnan seudulla sekä aluetalouteen sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan ulkopuolella. Näiden ulkoisten vaikutusten yhteiskunnallisia kustannuksia ei ole riittävässä määrin huomioitu päätöksenteossa.

Vaikutuksia voidaan tunnistaa ainakin seuraavissa kokonaisuuksissa:

Työvoiman pysyvyys saatavuus ja rekrytointihaasteet

Sairaalan palvelutasonsäilymisellä on merkittävä vaikutus myös muiden toimialojen työvoiman saatavuuteen. Sosiaali- ja terveydenhuollon työpaikkojen väheneminen alueella lisää perheiden poismuuttoa paikkakunnalta vaikuttaen väistämättä muun muassa teollisuuden, matkailun tai kaupan- ja palveluiden työvoiman saatavuuteen. Tällä on suoraan vaikutusta myös alueen vetovoimaan, pitovoimaan ja ostovoimaan.

Monella toimialalla Savonlinnan seudulla kärsitään työvoiman heikosta saatavuudesta. Uudistuksen seurauksena rekrytointihaasteet pahenevat entisestään perheiden poismuuton seurauksena. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten uudelleen kouluttautumista ei voi pitää kovinkaan todennäköisenä. Sairaalan palvelutason heikentäminen on pysyvä ratkaisu, joka pakottaa perheet arvioimaan edellytyksiä asua ja työskennellä alueella. Sote alan ammattilaisten kysyntä muualla Suomessa on laajaa, mikä helpottaa päätöstä muuttaa paikkakunnalta. Työvoiman saatavuuden heikkeneminen vähentää yritysten halua toimia alueella sekä vaikeuttaa kykyä ja halua investoida.

Savonlinnan seudulla myös koulutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon osaajia. Alan korkeakouluopiskelijoita alueella on yli 1000, joista sairaanhoidon opiskelijoita 218. Lisäksi toisella asteella on yli 400 alan opiskelijaa. Sairaalan palveluiden heikkeneminen vähentää näiden koulutusten vetovoimaa ja voi pahimmillaan vaarantaa koulutuksen tarjoamista alueella.

Sairaalan palvelutason heikkeneminen aiheuttaisi myös merkittävän vähennyksen korkeakoulutettujen työpaikkojen määrään alueella, mikä heikentää alueen vetovoimaa.

Varautuminen ja turvallisuus

Sairaalapalveluiden tarjonnalla on suoraan vaikutusta alueen mielikuvaan, sekä siihen kuinka turvallisena alueella asumista pidetään. Erityisesti tämä vaikuttaa ikääntyvämmän väestöosan kykyyn ja haluun asua alueella. Mielikuvalla turvallisuudesta on keskeinen merkitys ja hoitoon pääsyn sujuvuutta ja nopeutta arvostetaan kansalaisten keskuudessa.

Sairaalaverkon maantieteellinen kattavuus on huomioitava myös varautumisen näkökulmasta, mahdollisten kriisistilanteiden aikana on välttämätöntä, että sairaalaverkon kapasiteetti riittävää ja asiantuntemusta ja hoitopaikkoja on käytettävissä eripuolilla maata riittävän lyhyiden välimatkojen päässä.

Savonlinnan seudulla on myös merkittävää vapaa-ajan asumista. Alueen väestö kasvaa huomattavasti kesäkaudella, jolloin keskiviipymä vapaa-ajan asunnoilla on noin 100 vrk. Tätä väestön tilapäistä muutosta tulisi paremmin huomioida myös palvelutarpeen ja tarjonnan määrittelyssä erityisesti, kun terveydenhuolto muutoin toimii kesäkaudella lomista johtuen niukemmilla resursseilla.

Resurssit ja kustannukset

Sairaalan palveluiden heikentäminen lisää merkittävästi ambulanssi ja taksiliikennettä sekä ruuhkauttaa vähemmän kiireellistä hoitoa ja vuodeosastoja. Näiden kokonaiskustannuksia ei ole riittävän kattavasti arvioitu asian valmistelussa.

Myöskään digitalisaatiokehityksen mukanaan tuomia kustannussäästöjä ei ole otettu huomioon, kun sairaalapalveluita kehitetään. Toimivilla ja helppokäyttöisillä digitaalisilla palveluilla voidaan saavuttaa merkittäviä kustannussäästöjä erityisesti ei kiireellisen hoidon osalta. Myös yksilötason sosiaaliset ja terveydelliset seikat puoltavat digitaalisia palveluita. Väestön kyky ja halu käyttää digitaalisia palveluista kasvaa jatkuvasti ja monia matkoja ja terveydenhuollon käyntejä voidaan korvata jo nykyisillä digipalveluilla. Todennäköisesti teknologisen kehityksen myötä palvelutarjonta laajenee tulevaisuudessa.

Kuten Savonlinnan kaupungin oikeuskanslerille laatimassa kantelussa todetaan, kyseessä on perusoikeuksien ja oikeusturvan sekä palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden näkökulmasta keskeinen kysymys. Valmistelun taustalla oleva vaikutusten arviointi on puutteellinen eikä ota riittävässä määrin huomioon yhteiskunnallisia kustannuksia ja välillisiä vaikutuksia kokonaisuudessaan.